

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Stráž pod Ralskem, okres Česká Lípa

Pionýrů 141, 471 27 Stráž pod Ralskem

Identifikátor školy: 600 074 765

Termín konání inspekce: 21. – 22. duben 2004 a 26. – 28. duben 2004

Čj.:	h4-1263/04-5083
Signatura:	th1cx130

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti tematicky zaměřené inspekce „Vzdělávání cizinců – žadatelů o azyl v základních školách“ bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova a výtvarná výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k datu konání tematicky zaměřené inspekce,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova a výtvarná výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k datu konání tematicky zaměřené inspekce,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova a výtvarná výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k datu konání tematicky zaměřené inspekce.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Stráž pod Ralskem, okres Česká Lípa je plně organizovaná škola, která byla zřízena jako příspěvková organizace na dobu neurčitou. Jejím zřizovatelem je město Stráž pod Ralskem (náměstí 5. května 55, 471 27 Stráž pod Ralskem). Subjekt sdružuje základní školu, školní družinu, školní jídelnu a dvě mateřské školy na odloučených pracovištích.

Výuka ve všech třídách probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola. Od třetího ročníku se škola ve spolupráci se zařízením města „Panda sport“ orientuje na rozšířenou výuku tělesné výchovy.

Základní škola jako škola příslušně spádová zabezpečuje na základě azylového zákona povinnou školní docházku dětí účastníků řízení o udělení azylu žijících v pobytovém středisku ve Stráži pod Ralskem. Zároveň pro tyto děti podléhající povinné školní docházce realizuje ve vyrovnávací třídě (zřízené od roku 2002) i základní jazykovou přípravu. Výuku cizinců škola uskutečňuje od roku 1990.

V době inspekce navštívilo celkově základní školu 619 žáků. Ve školním roce 2003/2004 je ve škole 26 tříd prvního až devátého ročníku, z nichž 15 je na prvním stupni a 11 na druhém, a jedna třída vyrovnávací pro žáky – cizince, účastníky řízení o udělení azylu. Do školy docházejí hlavně žáci ze Stráže pod Ralskem včetně dětí z pobytového střediska a cca 75 dětí dojíždí z okolních obcí – z Dubnice, Hamru na Jezeře, Břevniště, Luhova, Brniště, Velkého Grunova a Noviny pod Ralskem.

K datu konání tematicky zaměřené inspekce bylo evidováno v prvním až sedmém ročníku (I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, III. A, III. C, IV. A, IV. D, V. A, VI. A, VI. B, VII. C) 20 žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu a ve vyrovnávací třídě 14. Jednalo se o občany celkově devíti států zejména z Evropy a Asie, zčásti z Afriky.

V době mimo vyučování poskytuje škola všem žákům bohatou a pestrou nabídku zájmových aktivit.

Rada školy není ustanovena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální zabezpečení výuky, tj. posouzení odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících sledovaných předmětů, uvedené v tabulce 1 je hodnoceno vzhledem k vystudovanému studijnímu oboru, nikoliv konkrétní aprobaci. Specifikace pro předměty je uvedena v dodatcích pod tabulkou.

tabulka 1 Personální zabezpečení výuky dle sledovaných předmětů ve třídách s žáky – cizinci, žadatelů o udělení azylu

Předmět	Celkový počet hodin týdně	Vyučováno s odbornou a pedagogickou způsobilostí			Vyučováno bez odborné a pedagogické způsobilosti		
		Počet vyučujících	Počet hodin týdně	tj. %	Počet vyučujících	Počet hodin týdně	tj. %
Český jazyk <i>1. stupeň</i>	88	5	46	52,3	5	42	47,7
Matematika <i>1. stupeň</i>	47	5	24	51,1	5	23	48,9
Hudební výchova <i>1. stupeň</i>	10	3	3	30,0	3	7	70,0
Výtvarná výchova <i>1. stupeň</i>	13	5	6	46,2	5	7	53,8
Český jazyk <i>2. stupeň</i>	12	2	12	100,0	—	—	—
Matematika <i>2. stupeň</i>	12	2	8	66,7	1	4	33,3
Hudební výchova <i>2. stupeň</i>	3	—	—	—	1	3	100,0
Výtvarná výchova <i>2. stupeň</i>	5	—	—	—	1	5	100,0

Dodatky k tabulce 1:

- výuka českého jazyka, matematiky, hudební výchovy a výtvarné výchovy na prvním stupni bez odborné a pedagogické způsobilosti byla k datu konání tematicky zaměřené inspekce zabezpečena absolventkami střední pedagogické školy
- výuka českého jazyka na druhém stupni byla k datu konání tematicky zaměřené inspekce zabezpečena vyučujícími bez odborné způsobilosti
- výuka matematiky na druhém stupni bez odborné a pedagogické způsobilosti byla k datu konání tematicky zaměřené inspekce zabezpečena učitelkou, která nemá ukončeno studium matematiky na pedagogické fakultě
- výuka hudební výchovy na druhém stupni bez odborné a pedagogické způsobilosti byla k datu konání tematicky zaměřené inspekce zabezpečena absolventkou střední pedagogické školy
- výuka výtvarné výchovy na druhém stupni byla k datu konání tematicky zaměřené inspekce zabezpečena vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti

Ředitelka školy splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Při přidělování úvazků, třídnictví i dalších funkcí jednotlivým vyučujícím se snažila optimálně využít složení pedagogického sboru vzhledem k odborné a pedagogické způsobilosti jeho členů i s přihlédnutím k jejich osobním dispozicím, zájmu a zkušenostem.

Výchovné poradenství zajišťují dvě učitelky, které jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro daný typ i stupeň školy, pro něž jsou do funkce výchovné poradkyně jmenovány. Požadované kvalifikační studium neabsolvovaly ani nezačaly, podmínku délky praxe splňují. Výchovná poradkyně pro první stupeň dokončila specializační studium zaměřené na poruchy učení a chování žáků organizované Technickou univerzitou Liberec. Výchovná poradkyně pro druhý stupeň dočasně zastupuje dlouhodoběji nepřítomnou kolegyni.

Organizace činnosti a provozu školy vychází ze strukturovaného, podrobně zpracovaného organizačního řádu. Organizační struktura školy je funkční, s jasně vymezenými kompetencemi a specifikací úkolů pro jednotlivé pracovníky podle jejich zařazení. Vnitřní informační systém vůči zaměstnancům je propracovaný a fungující, umožňuje operativní řízení školy, podmínkám zařízení plně vyhovuje. Poradním orgánem je pedagogická rada, jejíž činnost vychází z plánu školy na školní rok, metodická sdružení prvního stupně a šest předmětových komisí na druhém stupni. Působení metodických orgánů je neformální, zaměřuje se na kontrolu plnění učebních osnov, přípravu písemných prací a testů i na organizování soutěží a olympiád dle předmětů. Vyučující v kooperaci s vedením školy operativně řeší problémy spjaté s realizací zvoleného vzdělávacího programu včetně začleňování žáků – cizinců do výchovně-vzdělávacího procesu. V tomto směru ředitelství školy průběžně spolupracuje s vedením pobytového střediska. Poradní a metodické orgány plní svou funkci.

Systém vedení zaměstnanců je založen na demokratickém přístupu k pracovníkům, většina pedagogů se podílí na organizování života školy. Snaha o kvalifikované personální zabezpečení vyučovacích předmětů se promítá do podpory vzdělávání pedagogických pracovníků jejich účastí na akreditovaných akcích zejména dle příslušné odbornosti a pracovního zařazení. Další vzdělávání včetně vysokoškolského studia probíhá v souladu s potřebami školy. Hospitační a kontrolní činnost vedení školy vychází z plánu hospitační činnosti a hospitací na školní rok 2003/2004 a je zaměřena na všechny pedagogy. Výstupem z hospitací je písemný záznam, s jehož obsahem jsou vyučující seznámeni a mají možnost se k němu vyjádřit. Analýzu výsledků z hospitační činnosti provádí ředitelka na jednáních pedagogické rady. V rámci kontrolní činnosti v oblasti pedagogické je vedením školy uskutečňována zejména pravidelná kontrola pedagogické dokumentace a kontrola výsledků prověrek a písemných prací. Ředitelka a obě zástupkyně se v průběhu tematicky zaměřené inspekce zúčastnily společně se školními inspektory hospitací u vybraných vyučujících sledovaných předmětů, následné pohospitační pohovory vedly velmi dobře a taktně. Při plánování v oblasti lidských zdrojů vychází ředitelka z reálné situace aprobačního a věkového složení pedagogického sboru. Současný věkový průměr pedagogických pracovníků činí cca 39 roků, sbor se stabilizuje.

Hodnocení pedagogických pracovníků je ředitelkou a zástupkyněmi prováděno při pohospitačních pohovorech formou oboustranného dialogu, ve kterém se vyučující mají možnost vyjádřit ke své práci ve škole.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola je umístěna v pěti budovách pavilónového typu vzájemně propojenými zasklenými spojovacími chodbami. Od svého otevření v září roku 1974 prošla třemi etapami rekonstrukcí.

Počet a velikost učeben a dalších prostor školy umožňují optimální organizaci vyučování s respektováním psychohygienických zásad a dostačují aktuálnímu počtu a složení žáků. Prostředí školy je čisté, bezpečné, vkusně upravené a podnětné. Prezentované informace a výzdoba výrazně a originálně spoluvytvářejí image školy. Žáci i učitelé mají pro život ve škole účelné a příjemné hygienické a sociální zázemí. Zařízení plánovitě a efektivně využívá dostupné externí materiální zdroje, které doplňují a obohacují jeho vlastní vybavení.

Výuka sledovaných předmětů probíhala z velké části v kmenových třídách prvního stupně, který navštěvuje převážná část žáků – cizinců, žadatelů o azyl. Navštívené učebny byly vybaveny starším školním nábytkem většinou tradičně uspořádaným. Třídy druhého stupně již měly nový žákovský nábytek a pro každého žáka uzamykatelné skřínky. Všechny učebny byly světlé, dobře větratelné a ve většině podnětně působila řada výukových a motivačních materiálů. Směrem k žákům - cizincům však v navštívených třídách ani ve společných školních prostorách nebyly patrné žádné prvky, které by ovlivňovaly multikulturní klima školy.

Škola má dostatek funkčního a účelného vybavení - učebnic, pomůcek, audiovizuální techniky, informační techniky a výukových programů. Materiální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou dostatečné, umožňují plnění učebních osnov. Materiální vybavení vytváří předpoklady pro zajištění přiměřené názornosti výuky a umožňuje v hospitovaných předmětech efektivní realizaci zvoleného vzdělávacího programu.

Na základě kontrolní činnosti, znalosti materiálně-technických podmínek zařízení a požadavků metodických orgánů ředitelka školy vypracovala záměry postupného vybavování, doplňování a nahrazování inventáře školních sbírek novými moderními učebními pomůckami, učebnicemi a didaktickou technikou. Škola má vyhotovený plán poslední etapy rekonstrukce týkající se úprav venkovního areálu školy sloužícího především pro výuku tělesné výchovy a zájmovou sportovní činnost. Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek je koncepční, systematické a účelné.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Zvolený vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2, s platností od 1. září 1996 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22, s platností od 1. září 1998 je realizován v souladu se zařazením do sítě škol. Žáky – cizince, žadatele o azyl, se speciálními vzdělávacími potřebami škola nevykazuje.

Rozpracovaný učební plán koresponduje se zvoleným vzdělávacím programem. Porovnáním konkretizovaného učebního plánu pro školní rok 2003/2004 platného v době konání inspekce s aktuálním rozvrhem hodin a reálnou výukou bylo zjištěno, že hodinové dotace ve vyučovacích předmětech i ročnících odpovídají předepsanému učebnímu plánu, minimální počty hodin pro jednotlivé předměty a týdenní časová dotace jsou dodrženy. Výuka je v souladu s učebními dokumenty deklarovaného vzdělávacího programu Základní škola.

Kontrolovaná povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) ve třídách s žáky – žadateli o azyl je vedena přehledně, průkazně zachycuje průběh vzdělávání ve sledovaných předmětech.

Kontrolní činnost v oblasti realizace učebních dokumentů, kterou provádí ředitelka školy a její zástupkyně při pravidelných kontrolách třídních knih, při hospitační činnosti a při jednáních pedagogické rady, je průkazná a patrná z interní dokumentace školy. Záznamy v třídních knihách, zápisy v sešitech žáků a zhlédnutá výuka potvrdily shodnost probíraného učiva s obsahem osnov. Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvržení vyučovacích předmětů v rozvrhu hodin optimálně využívá dané možnosti školy. V dostatečné míře respektuje psychohygienu vzdělávání a výchovy, dodržuje příslušná ustanovení vyhlášky o základní škole. Pro žáky je závazný řád školy, jehož jednotlivá ustanovení jsou stručná a výstižná, pro žáky srozumitelná. Informační systém vůči rodičům nezletilých žáků je propracovaný, zúčastněným stranám plně vyhovuje. O výchovně-vzdělávacích výsledcích žáků – žadatelů o azyl je pravidelně písemně každé čtvrtletí informováno ředitelkou školy i vedení pobytového střediska. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Činnost v oblasti výchovného poradenství vychází z aktuálních potřeb školy. Na prvním stupni je práce zaměřena na pomoc všem žákům s výukovými obtížemi a je velmi efektivně organizována po ročnících formou dyslektické a logopedické nápravy. Poradenství na druhém stupni je především zaměřeno na profesní informovanost. Pomoc žákům s vývojovými poruchami učení na druhém stupni je realizována v dyslektickém semináři. Obě výchovné poradkyně se ve spolupráci s třídními učiteli a vedením školy spolupodílí na řešení výchovných problémů žáků, účastní se jednání s rodiči. Problematika prevence sociálněpatologických jevů je zaměřena na oblast informativní, vzdělávací a volnočasových aktivit pro žáky. Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vychází především ze sledované výuky, z namátkového rozboru písemných projevů žáků a z posouzení podmínek výuky.

Hospitace byly realizovány na prvním a druhém stupni základní školy v prvním až sedmém ročníku v těch třídách, které navštěvují děti žadatelů o azyl. Byla navštívena i přípravná třída, kde se po určitou dobu vzhledem ke svým schopnostem a dovednostem učí pouze děti žadatelů o azyl základům verbální komunikace v českém jazyce, než jsou zařazeni do běžných tříd. Celkově bylo zhlédnuto dvanáct hodin českého jazyka u deseti vyučujících. ČŠI byla přítomna i dyslektické nápravě druhých tříd (A, B), zařazované po vyučování pod vedením kvalifikované učitelky prvního stupně s odborným vzděláním zaměřeným na poruchy učení. Nápravu navštěvují i děti žadatelů o azyl. Bez odborné a pedagogické způsobilosti vyučovaly pouze čtyři učitelky na prvním stupni. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost se výrazněji projevila u dvou vyučujících jednak v organizaci hodin nedodržením didaktických zásad výuky, v jednom případě používáním chybné terminologie.

Učitelky postupovaly podle zpracovaných tematických plánů. Osnovy na obou stupních byly plněny. Individuální vzdělávací potřeby žáků včetně cizinců učitelky respektovaly. Sledované vyučovací jednotky byly připravené, výchovně-vzdělávací cíle byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd. Probírané učivo navazovalo na předcházející, učitelky většinou sdělovaly žákům náplně hodin, někdy i zapsaly téma na tabuli, ale výukové cíle zformulovaly pouze některé z nich. Poznatky byly předávány věcně správně.

Výuka probíhala v kmenových třídách, vybavených na prvním stupni renovovaným, na druhém novým školním nábytkem včetně zamykatelných skříněk. V mnoha třídách prvního stupně mohli žáci k sezení na zemi využívat přinesené polštářky. Všechny učebny byly velice podnětné a působily esteticky. Třídy druhého stupně z tohoto pohledu zaostávaly. Učitelky na prvním stupni využívaly mnoho dostupných názorných pomůcek, měly připravené tabule i další namnožený materiál. Didaktická technika byla využita pouze v přípravné třídě. Žáci také pracovali s učebnicemi, ojediněle na úkor jiných zdrojů informací. S jazykovými příručkami se pracovalo minimálně, i když v jedné z hodin byla práce s nimi součástí výukového cíle. V šestém ročníku je testována nová učebnice a v jedné sadě zapůjčována do hodin paralelních tříd, ale obě vyučující více využívaly předtištěné texty.

Na prvním stupni učitelky častěji měnily formy práce a aktivizovaly žáky. Činnosti názorně podporovaly i vizuálními pomůckami a zařazovaly skupinovou výuku, kterou měli žáci zažitou. Ve většině hodin vyučující respektovaly psychohygienické hledisko a vhodně uplatňovaly relaxačními momenty. Dbaly na upevňování správných návyků držení těla při sezení a psaní. Zhlédnuté hodiny na druhém stupni byly organizovány frontálně. Zvolené formy a metody práce (stereotypní model upevňování učiva, absence diferenciací úkolů, uzavřená forma otázek) znesnadňovaly zapojování všech žáků do výuky. V závěru sledovaných hodin většinou scházely dostatek času na shrnutí a fixaci probraného učiva, hodnocení provedly učitelky převážně samy bez přispění žáků.

V úvodu vyučovacích jednotek, především na prvním stupni, byla návaznost učiva motivována písní, soutěží, recitací i názorem. Učitelky povzbuzovaly a oceňovaly aktivitu žáků a jejich zájem o výuku. Méně byla v průběhu hodin využívána mezipředmětová, ale i interkulturní motivace vzhledem k žákům - cizincům.

Atmosféra ve třídách a úroveň interakce mezi vyučujícími a žáky byly většinou velmi dobré. Vztahy mezi českými žáky a cizinci byly bezproblémové a přátelské. Všichni žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání a chování. Učitelky vystupovaly vůči žákům vstřícně a poskytovaly jim pomoc. U žáků - cizinců, kteří v pobytovém středisku setrvávají zatím krátkou dobu, si většinou ověřovaly, zda žáci látku pochopili. Individuálně jim upřesňovaly obsah a význam předávaných poznatků. Čeští spolužáci i učitelky jim pomáhali v průběhu výuky zejména při objasňování významu slov. Cizinci již s delší docházkou do školy v České republice komunikovali v českém jazyce bezproblémově. Rozdíly v četnosti zapojování do výuky oproti českým žákům nebyly patrné. Na pokyny vyučujících reagovali pozitivně. Méně prostoru bylo věnováno samostatným projevům žáků na druhém stupni. Komunikativní dovednosti byly rozvíjeny adekvátně k použitým metodám a formám výuky. Výuka čtení v hodině dyslektické nápravy byla vedena na odborné úrovni, s efektivním využíváním různých metod a forem práce. Vyučující v jejím průběhu zohledňovala individuální tempo žáků a průběžně jim pomáhala. Měla zmapované oblasti, které žákům činí obtíže, a na ty se zaměřovala. Verbální projevy vyučujících byly srozumitelné a spisovné.

Výchozí znalosti učitelky prověřovaly zpravidla společným opakováním, převažovala ústní forma. Zkoušení s klasifikací bylo realizováno ojediněle. Četnost známek v žákovských knížkách je dostačující, avšak na druhém stupni příliš jednostranná, převažuje hodnocení písemného ověřování učiva. Některé žáky - cizince řadí jejich výsledky vzdělávání mezi nejlepší ve svých třídách. Namátkově vybrané sešity vykazovaly pravidelné kontroly od

pedagogů a celkově dobrou grafickou úroveň i u mnoha žáků - cizinců. Prohlédnuté slohové kontrolní práce žáků šestých a sedmých ročníků vykazovaly rozdíly v požadavcích vyučujících na kvalitu prací po formální i obsahové stránce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na prvním a druhém stupni byly na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v matematice vychází vzhledem k zaměření inspekce z jedenácti hospitací u vyučujících ve třídách s žáky – cizinci, žadateli o azyl. Stanovené výukové cíle ve sledovaných hodinách odpovídaly standardu vzdělání a aktuálnímu složení tříd, byly voleny vhodně a přiměřeně, zohledňovaly zvláště individuální vzdělávací potřeby žáků včetně žáků – cizinců. Rozsah probíraného učiva se především přizpůsoboval průměrnému žákovi. Probírané učivo logicky navazovalo na předcházející témata. Příprava učitelek na vyučování byla v souladu s cíli zvoleného vzdělávacího programu.

Zhlédnuté hodiny na prvním stupni byly z poloviny odučeny učitelkami odborně a pedagogicky způsobilými, zbývající bez požadované kvalifikace. Na druhém stupni byla matematika vyučována ve dvou hodinách ze tří sledovaných kvalifikovaně. Částečná nekvalifikovanost ve výuce neměla zásadní negativní vliv na její kvalitu.

Sledovaná výuka probíhala v prostorných kmenových třídách. Zejména na prvním stupni byly pěkně upravené, vyzdobené, podnětně v nich působila i řada výukových motivačních materiálů. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a namnoženými pracovními listy. V nižších ročnících využívali k vytváření a upevňování matematických představ počítadla a číselné osy, na druhém stupni i názorné pomůcky vlastní výroby a při opakování učiva „matematický kapsář“. Didaktickou techniku nevyužívaly.

Všechny zhlédnuté hodiny byly charakteristické pečlivou přípravou na jejich průběh, která ve svém důsledku umožnila zapojení většiny žáků po značnou část vyučování. Učitelky převážně uplatňovaly frontální způsob výuky s účinným střídáním činností, dle schopností, znalostí a zkušeností žáků dbaly na vyvozování vztahů a souvislostí a na využívání alternativních postupů řešení. Probírané učivo podávaly srozumitelně, přiměřeně věkovým schopnostem žáků a až na ojedinělé drobné nepřesnosti věcně správně. Ve všech hodinách přistupovaly k žákům včetně žáků - cizinců individuálně, brali ohled na jejich osobní dispozice i jazykové znalosti. Při výuce žákům – cizincům dle situace pomáhali i čeští spolužáci. Vyučující obecně méně pozornosti věnovaly diferenciaci výuky, práci s chybou a kooperativním metodám výuky. V závěru několika hodin chyběl dostatek času na shrnutí a fixaci probíraného učiva a zhodnocení. Členění hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám, tempo výuky bylo přizpůsobováno aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách.

Vstupní i průběžná motivace vycházela z reálné situace, organizace výuky a volby vyučovacích metod. Zejména v nižších ročnících byli žáci motivováni pochvalou a oceněním výsledků práce, zařazováním soutěží a her, částečně využitím mezipředmětových vztahů a příkladů z praxe. Žáci výuku sledovali, byli jí zaujati a ve většině případů se do ní aktivně zapojovali a s vyučujícími spolupracovali.

Zhlédnuté hodiny charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy a vstřícný způsob jednání se žáky založený na vzájemné důvěře, pozitivních vztazích a akceptování stanovených pravidel. Žáci i vyučující spolu komunikovali se vzájemným respektem. Sociální prostředí bylo žáky včetně žáků – cizinců vnímáno jako bezpečné a přátelské.

Celkově převládalo průběžné pozitivní a adekvátní hodnocení žáků učitelkami, které zejména u žáků - cizinců respektovaly jejich individualitu, oceňovaly zájem, snahu a pokrok, upřednostňovaly hledání pozitiv.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice na prvním a druhém stupni byly na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově a výtvarné výchově

Podkladem pro hodnocení kvality esteticky zaměřeného vzdělávání bylo jedenáct hospitací na prvním i druhém stupni základní školy, studium tematických plánů a prohlídka výtvarných prací žáků.

Předložené tematické plány hudební výchovy jsou rozpracovány do měsíců školního roku, rozvržení učiva výtvarné výchovy většinou obsahuje výčet obecně formulovaných výchovných cílů, které doplňují předpokládané náměty a techniky zpracování. Příprava všech vyučujících na vyučování byla velmi pečlivá.

Výtvarnou výchovu ve sledovaných třídách (první a čtvrtý ročník) vedou učitelky s plnou kvalifikovaností, vyučující v šestých třídách odbornou a pedagogickou způsobilost nespĺňuje.

Vzdělávání v hudební výchově je z velké míry zajištěno nekvalifikovanou vyučující, jejíž odborné znalosti a pedagogické dovednosti chybějící podmínky způsobilosti plně nahrazují.

Pro vzdělávání v esteticky zaměřených předmětech je škola velmi dobře vybavena. Většina vyučovacích jednotek probíhala v účelově vybavených specializovaných učebnách. Místnost určená pro výtvarnou výchovu je prostorná a světlá, každý žák má k dispozici dostatečně velkou pracovní plochu. Uspořádání menší „hudebny“ dovoluje střídání různých aktivit žáků (včetně pohybových činností). Vyučující hudební výchovy podle potřeby využívá pianino, kytaru, rytmický instrumentář nebo audio techniku.

Celkově má ve škole estetická výuka dobrou úroveň po stránce organizační i metodické. Učitelky se v hodinách snažily prostřednictvím zajímavé nebo aktuální a věku přiměřené vstupní motivace podporovat aktivní přístup žáků k vyučování. Hlavně v hudební výchově vstupní motivace důsledně vycházela z předchozího učiva a průběžné motivování vedlo až k radostnému prožívání praktických činností. Žáci za doprovodu vhodných hudebních nástrojů s chutí zpívali, nechyběla hra na procvičení hudební teorie ani pohybové aktivity. Hodiny byly mimořádně pestré, organizačně velice dobře zvládnuté.

Ve výtvarné výchově naopak příliš široký námět, někdy i nevhodná volba formátu a techniky provedení žáky značně v samostatné práci omezovaly. Po věcné stránce byly korektury učitelek občas poznamenány menší odbornou zkušeností. Například při používání výtvarné terminologie nebyly vždy užity správné pojmy.

Interakce a komunikace v obou navštívených předmětech však vždy vycházela z dohodnutých pravidel chování, osobnost i osobitost vyjádření byla uznávána. Žáci způsob výuky akceptovali a svoji práci plně podřídili požadované formě.

Slovní pozitivní hodnocení výkonů žáků nebo citlivé opravování jejich chyb přispěly k příznivé atmosféře všech hospitovaných hodin. Na závěr vyučovacích lekcí však občas chybělo závěrečné hodnocení.

Vzhledem k zaměření tematické inspekce bylo zapojení sledovaných žáků – cizinců, žadatelů o azyl, do výuky zcela přirozené, jejich projev při praktických činnostech adekvátně odpovídal projevu ostatních spolužáků. Pouze při hudební výchově ve třídě V. A vznikl problém s rozdílností užívání hudebního názvosloví.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově a výtvarné výchově na prvním a druhém stupni byly na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vyrovnávací třídě

Vyrovňovací třída byla zřízena za účelem plynulého přechodu žáků – cizinců, žadatelů o azyl, do běžných tříd základní školy. Zároveň je v ní realizována i základní jazyková příprava.

V navštívené hodině bylo přítomno deset žáků. Metodicky velmi náročnou výuku vede jedna kvalifikovaná a zkušená učitelka, která má vystudovanou i speciální pedagogiku.

Pro vyrovnávací třídu je školou vyčleněna samostatná učebna, ve které je pro zefektivnění výuky umístěn počítač s nainstalovanými výukovými programy. Vlastní vyučování probíhá čtyři hodiny denně. Vždy je koncipováno s ohledem na věk a úroveň vzdělávaných žáků.

Inspekcí hospitovanou hodinu charakterizoval individuální přístup učitelky, velká podpora vyučování prostřednictvím názornosti spolu s účelově voleným střídáním aktivit. Metodika učení je silně podmíněna odlišnými vstupními možnostmi žáků, včetně jazykových rozdílností.

O účinnosti zařazování žáků – cizinců, žadatelů o azyl, do přípravné třídy svědčí poznatky z hospitací esteticky zaměřených předmětů. Žáci v těchto třídách po následném včlenění do kolektivu žáků základní školy bez větších problémů zvládají školní režim i naukové požadavky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy žáků – cizinců, žadatelů o azyl, ve vyrovnávací třídě byly na velmi dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola každý druhý rok zjišťuje výsledky vzdělávání zadáváním standardizovaných testů Kalibro pro žáky 5., 7. a 9. ročníku z českého jazyka, matematiky a všeobecného přehledu s vyhodnocením. Ve vyšších ročnících je všeobecný přehled nahrazen testy z cizích jazyků a z vybraných přírodovědných předmětů. Opatření na základě zjištěných nedostatků vzhledem k termínu vyhodnocení (kalendářní rok 2004) nebyla ještě realizována.

Samostatné zjišťování výsledků vzdělávání týkající se žáků – cizinců škola neprovádí.

Na základě zjištěných skutečností a provedených hospitací byl průběh vzdělávání a výchovy ve škole ve třídách s žáky – cizinci, účastníky řízení o udělení azylu, ve sledovaných předmětech - český jazyk, matematika, výtvarná výchova, hudební výchovy - celkově na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Inspekční zjištění týkající se finančního zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl

Pobytové středisko Stráž pod Ralskem, odkud děti žadatelů o azyl přicházely, poskytovalo v úzké spolupráci se základní školou základní školní vybavení dle příslušné vyhlášky ministerstva vnitra. Zabezpečení vzdělávání (školní učebnice a učební pomůcky) žáků – cizinců, žadatelů o azyl, vycházelo z jejich potřeb nebo z požadavků učitelů jednotlivých předmětů. Část těchto finančních prostředků byla též využita na vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti interkulturní výchovy. Čerpání finančních prostředků ONIV pro žáky – cizince, žadatele o azyl, nebylo přiděleno účelově, ale bylo součástí celkových výdajů v roce

2003. Dle sdělení ředitelky školy využila organizace jako jiných zdrojů financování i finanční prostředky přidělené k tomuto účelu od zřizovatele.

Osobní příplatky byly v kontrolovaném období stanoveny dvakrát do roka v souladu s vnitřní směrnicí. Jejich výše se pohybovala v zákonném rozpětí. V předložené směrnici nebyla jedním z kritérií kvalita a množství vykonané práce s přihlédnutím k počtu vyučovaných žáků – cizinců, žadatelů o azyl, což umožňuje čl. 4 metodického pokynu ke školní docházce žadatelů o azyl čj. 10 149/2002-22 ze dne 15. května 2002. V roce 2003 činily nenárokové složky platu 17,75 % z tarifních platů. Osobní příplatky činily 98,39 % a odměny dosahovaly 1,61 %. Vzhledem k tomu, že není známa částka pro osobní příplatky stanovená v průměru pro Liberecký kraj, není možno se vyjádřit, zda stanovené osobní příplatky byly v organizaci pedagogickým pracovníkům přiznány vyšší nejméně o 10 %. V 1. čtvrtletí roku 2004 poklesl osobní příplatek pedagogických pracovníků o 9 – 22 % v porovnání s 1. až 4. čtvrtletím roku 2003. Uvedený pokles osobních příplatků byl způsoben tím, že organizace obdržela od Krajského úřadu Libereckého kraje od počátku roku 2004 pouze zálohu na přímé neinvestiční výdaje na období 1. čtvrtletí roku 2004. Vedení školy zaslalo žádost o navýšení neinvestičních výdajů a mzdových prostředků na zajištění výuky žáků – cizinců, žadatelů o azyl, dne 24. března 2004 Krajskému úřadu Libereckého kraje. V 1. čtvrtletí roku 2004 činily nadtarifní složky platu 12 %.

Přehled o počtu žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu

V tabulce 2 jsou uvedeny počty žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu v České republice včetně země původu podle stavu k datu konání tematicky zaměřené inspekce.

Ve vyrovnávací třídě bylo k datu konání tematicky zaměřené inspekce evidováno 14 žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu.

tabulka 2 Počty žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu

Třída	Celkový počet žáků	Z toho žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu	Země původu
I. A	21	2	Rusko, Slovensko
I. B	20	1	Angola
I. C	18	1	Arménie
II. A	26	2	Afganistan, Uzbekistán
II. B	28	3	Jugoslávie, Rusko (2 žáci)
III. A	22	1	Angola
III. C	22	1	Arménie
IV. A	23	3	Angola, Slovensko, Ukrajina
IV. D	24	1	Rusko
V. A	21	2	Arménie, Rusko
VI. A	26	1	Rusko
VI. B	27	1	Ukrajina
VII. C	23	1	Slovensko
Celkem		20 žáků	

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 33 500/2002-21 ze dne 16. ledna 2003 o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2003
2. Zřizovací listina čj. VVS658/02/ZŠ ze dne 2. října 2002 vydaná na základě usnesení Zastupitelstva města Stráž pod Ralskem dne 2. října 2002 č. usnesení Z/81/2002/03 s účinností od 1. ledna 2003
3. Jmenování do funkce ředitelky školy ze dne 29. května 1992 vystavené Školským úřadem Česká Lípa
4. Výkaz Škol (MŠMT) V3-01 o základní škole podle stavu žáků k 30. září 2003
5. Třídní knihy tříd I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, III. A, III. C, IV. A, IV. D, V. A, VI. A, VI. B, VII. C vedené k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve školním roce 2003/2004
6. Třídní výkazy tříd I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, III. A, III. C, IV. A, IV. D, V. A, VI. A, VI. B, VII. C vedené k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve školním roce 2003/2004
7. Katalogové listy „žáků – žadatelů o udělení azylu“ vedené k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve třídách I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, III. A, III. C, IV. A, IV. D, V. A, VI. A, VI. B, VII. C
8. Rozvrh hodin tříd I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, III. A, III. C, IV. A, IV. D, V. A, VI. A, VI. B, VII. C platný v době konání tematicky zaměřené inspekce
9. Učební plán platný v době konání tematicky zaměřené inspekce
10. „Řád školy“ ze dne 2. září 2003
11. Zápis z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004 ze dnů 27. srpna 2003, 13. listopadu 2003, 22. ledna 2004, 15. dubna 2004
12. Výroční zpráva Základní školy Stráž pod Ralskem za školní rok 2002/2003 ze dne 25. září 2003
13. „Rozhodnutí o přijetí žáka z pobytového střediska do základní školy“ čj. 239/00 ze dne 2. září 2000, čj. 251/00 ze dne 8. září 2000, čj. 198/01 ze dne 3. září 2001, čj. 205/02 ze dne 2. září 2002, čj. 6/03 ze dne 6. ledna 2003, čj. 357/03 ze dne 9. června 2003, čj. 443/03 ze dne 1. září 2003, čj. 444/03 ze dne 1. září 2003, čj. 586/03 ze dne 3. listopadu 2003, čj. 76/04 ze dne 4. února 2004, čj. 90/04 ze dne 16. února 2004, čj. 132/04 ze dne 3. března 2004 a čj. 133/04 ze dne 3. března 2004 vydaná ředitelkou školy
14. Podkladová inspekční dokumentace základní školy ze dne 2. dubna 2004
15. „Záznamový list cizinci – žadatelé o azyl“ část A a část B ze dne 5. dubna 2004
16. „Seznam žáků – žadatelů o udělení azylu“ platný v době konání tematicky zaměřené inspekce
17. „Ukončení školní docházky u dětí z azylového střediska ve školním roce 2003 – 2004“ k datu konání tematicky zaměřené inspekce
18. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, platové výměry) vedených k datu konání tematicky zaměřené inspekce pod osobními čísly 792, 122, 11515, 785, 783, 12308, 13009, 554, 634, 10669, 12170, 10237, 6054, 12266, 7446, 4292, 12914, 3710, 10710, 8779

19. Tematické plány pro předměty český jazyk, matematika, výtvarná výchova a hudební výchova platné k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve školním roce 2003/2004 ve třídách I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, III. A, III. C, IV. A, IV. D, V. A, VI. A, VI. B, VII. C
20. „Organizační řád Základní školy Stráž pod Ralskem“ ze dne 1. ledna 2003
21. „Koncepční záměry v práci Základní školy stráž pod Ralskem pro období 2001 – 2005“ ze dne 3. září 2003
22. „Hlavní zaměření ZŠ Stráž pod Ralskem ve školním roce 2003/2004“ ze dne 3. září 2003
23. „Plán kontrolní činnosti – školní rok 2003/2004“, nedatováno
24. „Hospitační činnost – školní rok 2003/2004“, nedatováno
25. „Hlavní úkoly metodických orgánů ve školním roce 2003/2004“, nedatováno
26. „Plán výchovného poradce pro 1. stupeň na školní rok 2003/2004“ ze dne 2. září 2004
27. „Plán výchovného poradce pro 2. stupeň na školní rok 2003/2004“ ze dne 2. září 2004
28. „Minimální preventivní program – Základní škola Stráž pod Ralskem pro školní rok 2003/2004“ ze dne 15. září 2003
29. „Jednání s rodiči“ - záznamy z jednání o výchovných problémech žáků školy k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve školním roce 2003/2004
30. Výtvarné práce žáků školy k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve školním roce 2003/2004
31. Vybrané kontrolní slohové práce z českého jazyka na druhém stupni k datu konání tematicky zaměřené inspekce ve školním roce 2003/2004
32. Výkaz Škol (MŠMT) P 1-04 o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. čtvrtletí 2004 ze dne 13. dubna 2004
33. Rozpočet přímých neinvestičních výdajů na rok 2003 čj. OŠM-2731/2003 ze dne 21. května 2003, zaslal Krajský úřad Libereckého kraje
34. Rozpočet přímých neinvestičních výdajů pro rok 2003 čj. OŠM-5879/2003 ze dne 8. prosince 2003, zaslal Krajský úřad Libereckého kraje
35. Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých MŠMT transferem v roce 2003 ze dne 15. ledna 2004
36. Bankovní výpisy týkající se čerpání státní dotace v roce 2003 a leden až březen 2004
37. Prvotní účetní doklady týkající se státní dotace září až prosinec rok 2003
38. „Žádost o navýšení neinvestičních výdajů a mzdových prostředků na zajištění výuky dětí - žadatelů o azyl“ ze dne 24. března 2004 podepsaná ředitelkou školy
39. „Informace o poukázaných finančních prostředcích – záloha přímých výdajů 1./IV. 2004“ čj. OŠM-453/04 ze dne 4. února 2004 zaslal Krajský úřad Libereckého kraje
40. „Navýšení zálohy neinvestičních výdajů na období 04 k 1. dubnu 2004“ čj. OŠM – 1558/04 ze dne 25. března 2004 zaslal Krajský úřad Libereckého kraje
41. Vnitřní platový předpis ze dne 2. ledna 2004 vyhotovený ředitelkou školy
42. Rozbory mezd za rok 2003

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům na velmi dobré úrovni, což pozitivně ovlivňuje kvalitu výuky a umožňuje realizovat záměry zvoleného vzdělávacího programu Základní škola. Vedení a motivování pedagogických pracovníků je založeno na demokratických principech, ředitelka školy vytváří příznivé pracovní prostředí, ponechává dostatečný prostor iniciativě vyučujících, podporuje jejich zájem o další vzdělávání i rozšiřování kvalifikace. Plánování v oblasti lidských zdrojů je promyšlené a cílené. Organizace činnosti provozu školy je přehledná a funkční, podmínkám zařízení plně vyhovuje.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům velmi dobré. Prostorové a psychohygienické podmínky i vybavení názornými pomůckami, učebnicemi a doplňkovými texty, didaktickou a výpočetní technikou plně vyhovují potřebám výuky a ve sledovaných předmětech vytvářejí předpoklady pro zajištění přiměřené názornosti výuky a umožňují efektivní realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Prostředí tříd i společné prostory školy působí esteticky a motivačně, prezentované informace a výzdoba výrazně a originálně spoluvytvářejí image školy. Na základě znalostí materiálně-technických podmínek zařízení má ředitelka zpracovaný záměr poslední etapy rekonstrukce týkající se venkovní úpravy v areálu školy. Zařízení plánovitě a efektivně využívá dostupné externí materiální zdroje, které doplňují a obohacují jeho vlastní vybavení.

Výchovně-vzdělávací proces probíhá podle platných učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola. Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech (český jazyk, matematika, výtvarná výchova, hudební výchova) stanovených zadáním tematicky zaměřené inspekce byly ve třídách, do kterých docházejí žáci - cizinci, účastníci řízení o udělení azylu, celkově na velmi dobré úrovni. Zhlédnuté hodiny byly připravené, jejich obsah promyšlený a korespondující se schválenými učebními osnovami hospitovaných předmětů. Aplikované vyučovací metody a organizace vyučování vedly k plnění vzdělávacích cílů a respektovaly didaktické zásady. Probírané učivo bylo až na ojedinělé drobné nepřesnosti podáváno věcně správně. Komunikace mezi vyučujícími a žáky probíhala bezproblémově na bázi dohodnutých pravidel. Sociální prostředí bylo žáky včetně žáků – cizinců vnímáno jako bezpečné a přátelské. Hodnocení žáků zohledňovalo jejich individuální dispozice, bylo objektivní a přiměřeně četné.

Přístup školy ke vzdělávání žáků – cizinců, účastníků řízení o udělení azylu, je celkově na velmi dobré úrovni. Převládá empatie pedagogů, ve výuce je zřejmý individuální přístup učitelů k žákům - cizincům, pomoc ve škole jim rovněž poskytují vyučující i spolužáci. Pro příchodí žáky - cizince je za účelem jejich plynulého přechodu do běžných tříd zřízena vyrovnávací třída, ve které zároveň absolvují i základní jazykovou přípravu. Vztahy mezi českými žáky a žáky - cizinci jsou příkladné. Škola se snaží o systematickou spolupráci s rodiči žáků – cizinců. Součinnost s vedením pobytového zařízení i dalšími pracovníky je průběžná, bezproblémová. Zúčastněným stranám plně vyhovuje.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Vrabec	v. r.
Členové týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
	PaedDr. Jana Langerová	v. r.
	Libuše Škoudlilová	

V Liberci dne 7. června 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. 6. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jana Wodwudová, ředitelka školy	v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát – pracoviště, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec 1. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Libereckého kraje – odbor školství a mládeže	2004-07-02	h4-1263/04-5083
Zřizovatel město Stráž pod Ralskem	2004-07-02	h4-1263/04-5083

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
–	–	Připomínky nebyly podány.